

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŻNIE
W LONDYNIE

ZESZYTY NAUKOWE

SERIA TRZECIA, NR 5, 2017

JOANNA CIECHANOWSKA

GALERIA POSK, LONDYN, APA

DZIAŁALNOŚĆ GALERII POLSKIEGO OŚRODKA SPOŁECZNO-KULTURALNEGO W LONDYNIE

Dla wielu artystów emigracyjnych i z Polski Galeria Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego (POSK) w Londynie jest oknem na świat, a naszemu emigracyjnemu społeczeństwu stwarza możliwość codziennego kontaktu z polską sztuką. Informacje o konkretnej działalności Galerii POSK i jej wpływu na rozpowszechnianie kultury i sztuki wśród emigracji rozpocznę od przedstawienia jej krótkiej historii.

Galeria POSK zrodziła się z potrzeby zaprezentowania zbiorów współczesnej sztuki Polskiej na obczyźnie. Pierwsza zarejestrowana wystawa na terenie POSK-u została zorganizowana przez Zrzeszenie Artystów Plastyków Wielkiej Brytanii (APA) w maju 1965 roku. Zaprezentowano wtedy prace około 20 artystów, m.in. uznanej już wówczas polskiej malarki Janiny Baranowskiej, uczennicy Davida Bomberga i Mariana Bohusza-Szyszki.

W tym okresie powstała też idea stworzenia kolekcji polskiej sztuki współczesnej z zamierzeniem ofiarowania jej Polskiemu Ośrodkowi Społeczno-Kulturalnemu. Zgromadzeniem tej kolekcji i jej dokumentacji zajęła się wówczas Janina Baranowska. Do oryginalnej kolekcji należały obrazy i rzeźby przekazane wcześniej Bibliotece Polskiej w Londynie przez uznanego malarza Mariana Bohusza-Szyszkę. Obrazy te do dzisiaj zdobią wnętrza budynku POSK-u.

W 1986 roku Janina Baranowska została mianowana przewodniczącą Sekcji Sztuk Plastycznych i była odpowiedzialna za organizowanie wystaw artystycznych w Galerii POSK. Galeria w okresie tym zaprezentowała społeczeństwu emigracyjnemu wiele wystaw, przedstawiających prace artystów plastyków zarówno emigracyjnych, jak i z Polski.

W 2008 roku do prowadzenia galerii i pomocy, zaawansowanej już wtedy wiekiem Janiny Baranowskiej, została zaproszona Joanna Ciechanowska, absolwentka ASP w Warszawie, uznana graficzka i malarka, która otrzymała wiele nagród za swoje projekty. Początkowo zgodziła się przyjąć tę propozycję na trzy miesiące, ale Galerię prowadzi do dziś. Stopniowo Joanna Ciechanowska przejęła wszystkie obowiązki galeryjne, a Janina Baranowska została mianowana honorowym dyrektorem Galerii. Joanna Ciechanowska, aby iść z duchem czasu, przyczyniła się do założenia galeryjnej strony internetowej, która umożliwia dotarcie z informacją o wydarzeniach w Galerii do znacznie szerszych kręgów odbiorców.

Prowadzenie galerii składa się z wielu obowiązków. Praca polega m.in. na wybieraniu artystów do planowanych wystaw, które zmieniają się co dwa tygodnie. Trzeba odpowiadać na dziesiątki e-maili, telefonów. Do tego dochodzi prowadzenie reklamy, koordynacja wystaw z Polski i miejscowych, organizowanie wernisaży itp. Poza propagowaniem sztuki wizualnej Galeria przynosi Polskiemu Ośrodkowi Społeczno-Kulturalnemu dochód, który wynosi w przybliżeniu 10 000 funtów rocznie. Muszę przy tym zaznaczyć, że Galeria jest prowadzona na warunkach charytatywnych, więc praktycznie – poza oświetleniem i ogrzewaniem – nie ma innych kosztów.

Założeniem Galerii jest wystawienie jak najlepszej sztuki, prezentowanej głównie przez artystów pochodzenia polskiego, jak również prac artystów międzynarodowych, co staje się dialogiem pomiędzy odmiennymi narodami i kulturami. Wystawy pokazują różnorodną sztukę: malarstwo, grafikę, rzeźbę, fotografię, instalacje, jak i ekspozycje historyczne.

Galeria jest wynajmowana odpłatnie, ale jest przyjętą praktyką oferowanie zniżek młodym artystom polskiego pochodzenia, którzy nie są w stanie opłacić wynajmu. Takie wystawy są organizowane często w tzw. ostatniej chwili. Choć cena wynajęcia pomieszczeń Galerii POSK jest stosunkowo niska w porównaniu do innych galerii londyńskich, artyści nie zawsze zdają sobie sprawę, ile kosztów niesie prowadzenie i utrzymanie jej oraz całego Ośrodka.

W celu wsparcia artystów emigracyjnych dwa razy w roku są bezpłatnie organizowane wystawy artystów zrzeszonych w APA. Wystawy te mają różnorodne tematy, pobudzające artystów do tworzenia nowych, ciekawych prac.

Jedną z atrakcyjniejszych inicjatyw artystycznych zaprezentowanych w Galerii POSK w roku 2013 i 2014 był projekt zatytułowany „Little Experiment”, który zaoferował artystom nieodpłatnie udział w konkursie na sztukę połączoną z nagrodami pieniężnymi. Uczestnicy konkursu mieli zaprezentować prace wychodzące poza ich regularną sztukę. W jury konkursu zasiadł m.in. znany emigracyjny artysta malarz Wojtek Sobczyński. Projekt ten wzbudził zainteresowanie zarówno wśród artystów polskich, jak i angielskich. Sobczyński w roli kuratora, który utworzył grupę artystyczną Page 6, zorganizował bardzo ciekawą wymianę z artystami ZPAP z okręgu Bielska-Białej, którzy wystawiali w Londynie.

Przy innej okazji gościliśmy wystawę pierwszej polskiej kobiety-pilota, już nieżyjącej Karoliny Borchardt.

W końcu zeszłego roku Elwira Olbrich (mgr ekonomii po SGPiS w Warszawie, podyplomowe studia Computing w North London University) została zaproszona do charytatywnej pomocy w Galerii. Świat sztuki nie jest jej obcy. Od kilku lat zajmuje się propagowaniem malarstwa polskiego w Wielkiej Brytanii, głównie przez wiodące galerie londyńskie Christies i Bonhams. Udało jej się w tym okresie wylansować wielu malarzy krajowych zarówno młodego, jak i starszego pokolenia. Przyznaje jednak, że reprezentuje głównie artystów, którzy zostali już wcześniej wyróżnieni w kraju, tak jak na przykład wiodący malarze z południa Polski: Sylwester Stabryła, Jan Szczepkowski czy Małgorzata Maćkowiak.

W Galerii prezentują się też artyści z wielu innych krajów. Joanna Ciechanowska nawiązała współpracę z Kenem Moritą, japońskim promotorem sztuki Wschód – Zachód, który zaprasza polskich artystów do brania udziału w wystawach-konkursach, w których zwycięzcy są nagradzani wystawą w Tokio. W tym roku w POSK-u gościliśmy też sztukę japońska. Do udziału w wystawie zaproszono także wybranych artystów APA.

Galeria zaprasza też wystawy o charakterze reporterskim, odzwierciedlające obecne problemy światowe. Przykładem może być ekspozycja dotycząca przemian klimatycznych pod tytułem „Białe – Zimna wyspa Spitzbergen”. Wystawa ta, oparta na książce wydanej przez Ilonę Wiśniewską, przyciągnęła na wernisaż ponad 50 osób. Wszystkie egzemplarze promocyjne książki zostały sprzedane. Praca Joanny Ciechanowskiej, biorąca udział w wystawie pod tytułem „Svalbard – zmiana klimatu”, była wyróżniona wcześniej Honorową Nagrodą Jury na 6. Biennale Malarstwa w Gdyni w 2011 roku.

Mówiąc o sztuce zagranicznej, warto dodać, że niedawno gościliśmy też wystawę sztuki irańskiej, którą przedstawiła galeria FAAM z Teheranu.

Sylwester Stabryła ze swoimi obrazami, 2015 r.; fot. Joanna Ciechanowska

Wystawa prac nowych członków APA, 2015 r.; fot. Joanna Ciechanowska

East West Art Award Competition, 2016 r.; fot. Joanna Ciechanowska

Svalbard – promocja książki z wystawą fotografii i malarstwa, 2016 r.; fot. Joanna Ciechanowska

Po raz drugi nasza czerwcową wystawą malarstwa ze wschodniej Europy została włączona do Hammersmiths and Fulham Arts Festival. Daje to Gallerii i POSK-owi możliwość zaprezentowania sztuki polskiej olbrzymiej liczbie miłośników sztuki. Wspomniany festiwal jest organizowany przez Hammersmiths and Fulham Council.

Nawiązaliśmy też kontakt z kilkoma wiodącymi galeriami i domami sztuki w Polsce, jak na przykład Dom Akcyjny DNA z Wrocławia czy Galeria Bohema Nowa Sztuka z Warszawy. Ta ostatnia wynajęła naszą Gallerię do przedstawienia finalistów krajowego konkursu malarskiego, co jest dla nas dużym wyróżnieniem.

Jak stwierdziła Joanna Ciechanowska, w wywiadzie niedawno opublikowanym w „Dzienniku Polskim”, ambicją naszej Gallerii jest wystawianie jak najlepszej sztuki polskiej, jak również otworzenia się na świat i współpracę z innymi kulturami.

Co do planów na przyszłość, chcielibyśmy sfinalizować stronę internetową Gallerii, która w chwili obecnej jest na nowo programowana. Przydałoby się też salę galeryjną odnowić, zmodernizować jej oświetlenie i sufit, co poprawiłoby prezentację sztuki, a tym samym możliwość propagowania kultury polskiej w Zjednoczonym Królestwie.

JOANNA CIECHANOWSKA

GALLERY ACTIVITY
IN THE POLISH SOCIAL AND CULTURAL ASSOCIATION
IN LONDON

SUMMARY

POSK Gallery is situated in The Polish Social and Cultural Centre in West London. The gallery showcases primarily Polish modern and contemporary art focusing on both, globally established artists and the young up-and-coming talent. It also shows artists from continental Europe and beyond. Exhibitions frequently feature paintings, graphics, photography, sculpture and art installations.

Keywords: POSK Gallery in London, Polish art, modern art, contemporary art, exhibitions